

שאמרו דרכו של עני להביא מנחה, ומעלה עליו הכתוב כאילו הקריב את נפשו]. אף הדשן מורה על הכנעה, כמו מי שנשחת מכל וכל ושוב לא יצלה לשום דבר. מתוך מצב נפשי זה יכולים לצמוח יאוש ועצבות והתרשלות גדולה – על כך באה מצות התרומה לרומם את ההכנעה לה, להיות נכנע להש"י לתורתו ולעבודתו, לידע ולהאמין שעוד ישוב לאור באור החיים. (עפ"י שם משמואל צו תרע"ה)

(ע"ב) 'הדלקה לאו עבודה היא' –

מרמז שעיקר המבוקש מן האדם הוא הכנת הלב, התקנתו והערכתו, לא עצם הקרבן. ולכך סידור הנרות בתורה נאמר בלשון 'הערכה', כי עיקר העבודה הוא הכנת המנורה, סידור הנרות והטבתן ונתינת השמן והפתילה, ולא הדלקה – שהשלהבת עולה אחר כך מאליה (בשם הרה"ק מקוצק. ע' שם משמואל אמור תרע"ב תרע"ד; נאות דשא ח"א עמ' קע).

דף כה

זכהנים מוקפין ועמדין כמין בכוליאר. יש מי שמפרש משמעות מלה זו: עיגול מפותל [כפיתול החלון]. ולכך עמדו בצורה זו, כדי שלא יהא נקל לאמוד את מנין הכהנים, לדעת במי יכלה המנין (עפ"י 'תוספתא כפשוטה').

זהמונה בא ונוטל מצנפת מראשו של אחד מהן – המגן-אברהם (רפב סק"ח) כתב לשמוע מכאן שאין איסור לעמוד במקום אחד או לישב בגילוי ראש. [הרמב"ם כתב שנוטל מצנפת מאחד מהם ומחזירה מיד, ולדבריו אין מכאן הוכחה. וע"ע באריכות בארצות החיים ארץ יהודה ת.ד. וע"ע במוזבא לעיל כג.].

'מצנפת בבגדי חול מי איכא?' ודאי יש אנשים הצונפים מצנפת בבגדי חול אלא הקושיא היא שלא היה לו לתנא לשנות בלשון זו שאין זה רגיל בבגדי חול, כדי שלא נטעה לומר מפייסים בבגדי קדש. ומתוך שהיו רגילים בבגדי כהונה משלהם, בגדים שמוסרים אותם לציבור (כדלהלן לה:), ולא היו מונעים אותם ללבוש בגדים אלו בשעת הפייס, ולכן הדבר שכיח קצת ושפיר הזכירו התנא (עפ"י חדושים ובאורים).

'מי מעלה אברים לכבש'. הטעם שחילקו את הולכת האברים לכבש כעבודה בפני עצמה ואת העלאתם על המזבח והקטרתם כעבודה לעצמה – משום שראוי להתפלל קודם הקטרת האברים שיהא הקרבן לריח ניחוח כמו שכתב הרא"ש (תמיד לא:), לכן הפסיקו באמצע הולכתם לקרוא את שמע ולהתפלל (חדושים ובאורים).

יש מי שכתב שבתמיד של בין הערבים היתה ההולכה נעשית בפעם אחת שהרי לא הוצרכו להפסיק כדי לקרוא את שמע (עפ"י גבורת ארי להלן כו:). וכבר העירו (ע' אנצ. תלמודית כרך ח עמ' תסח) שאם כן מדוע חילקו ההולכות אף בקרבנות במוספין.

ועיקר חלוקת ההולכה לשתיים נדרשה בתורת כהנים (פרק ז) מזהקריב... והקטיר המזבחה – משמע הקרבה לחוד [לכבש] והקטרה על המזבח לחוד. אמנם יש שכתבו שדין זה מדרבנן משום 'ברב עם הדרת מלך' (עפ"י ריטב"א כו. ודרשות רבות בתו"כ יש שאינן אלא אסמכתא כמוש"כ התוס' בכ"מ).

יש להוסיף טעם להפסקת ההולכה, כדי שהבשר ישהה במלח כשיעור מליחת קדירה (ע' מנחות כא). ומלבד ברית מלח האמורה

בקרבת, טעונים הם מליחה גם כדי להוציא את דמם כי אין להקריב דם על המזבח, וכמו שהוציאו את הדם מן הלב (כבתמיד לא. וע' דובב מישרים ח"א קיא) משום 'ממשקה ישראל' – כמו שכתב במנחת חינוך (מוסף השבת מלאכת דש) – לכך הפסיקו באמצע כדי לקרוא שמע ולהתפלל.

זוהחביתין. אף על פי שמנחת חביתין היא קרבן הכהן הגדול ובאה משלו, אעפ"י כל כהן כשר לעשותה כמבואר כאן (עפ"י מנחת חינוך קלו).

(ע"ב) דרך הילוכו היה קרב' כדי שיהא נראה כמהלך לגבי המזבח (ירושלמי), כאילו הבהמה בשלמותה שם (עפ"י קרבן העדה).

זוהכתיב כל נתח טוב ירך וכתף. פרש"י ועוד שמהכתוב משמע שהירך מובחרת מן הכתף. כיוצא בזה מצינו בכמה מקומות סדר כתיבת הפרטים מלמד על העדפה וחשיבות, בלשון מקרא ובלשון חכמים; –

ע' במשנה סוף כריתות 'כבשים קודמים לעזים בכל מקום, יכול מפני שמובחרין במינן...' – משמע שהקדמה מורה על עדיפות יתר [אלא שם גילה הכתוב להשוותם]. וכן מ' בסוכה מה: גבי ששון ושמה. ובהוריות יב. הוכיחו מהקדמת יציקה למשיחה שהיציקה עיקר, והחולק מפרש: 'מ"ט ויצוק משום וימשח' ע"ש. ולהלן מד: וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל – כפרתו קודמת לכפרת ביתו וכו'.

מאידך מבואר בפסחים כא: שצריך קרא להקדים נתינה לגר למכירה לנכרי הגם שכתוב קודם. אך שם הוא חידוש דין ולולא יתור הכתוב לא היה לנו ללמוד זאת (ע' במובא שם). וברש"י ברכות מא. גבי שבעת המינים מבואר שלכך המוקדם בכתוב קודם בברכה מפני שבא הכתוב לסדר שבתן, אבל אם בא לשיעורי תורה לא הקפיד על הסדר ואין ללמוד עדיפות מסדר הכתיבה. גם בסברא צ"ע מאין משמע הקדמה, שמה שוים הם שהרי א"א לכתוב כאחת. ובשפת אמת (חגיגה יב): נראה שאמנם הקדמה מורה על עדיפות וחשיבות אבל אינה מורה דוקא על הקדמה בפועל.

ויתכן שבכל המקומות הנ"ל קים להו לחכמים שאינם שקולים ויש סברא מסיימת להעדיף המוקדם [כגון כבשים יש להם אליה מה שאין בעזים], וגילה הכתוב בכך שהקדים האחד שאכן יש להתחשב באותה העדפה.

ובלשון המשנה, אמרו בפסחים לט. 'מצוה בחורת – חורת תנן' כלומר שנה התנא אותה ראשונה (ערש"י). וכן בשלחן ערוך (או"ח תעג,ה) הביא מהגהות מיימוניות שראשון ראשון קודם. וכן הוא בשו"ת מהרי"ל (נח). ויש אומרים שמרור קודם.

וע' בשבת קכו. מחלוקת רבי יוחנן ורב דימי.

וע"ע בענין זה: תבואות שור יו"ד ו (בנידון מחלוקת הב"ח והפר"ח אם יש לדקדק להעדיף כפי הסדר השנוי שם); דעת תורה או"ח תעג,ה; עמודי אור ר"ס קטו.

'מאי טעמא סלקא רגל בהדי רישא, משום דרישא נפיש ביה עצמות קרבא רגל בהדיה' – כי הראש לבדו אינו דרך כבוד שאין בו כי אם עצמות, לכך מביאים עמו רגל עם הירך המסורבלת בבשר (רבנו אליקים; וכ"כ המפרש בתמיד שטוב שיהיו בהקטרה עצמות ובשר). ויש מפרשים שהרגל יש בה גם כן עצמות מרובות, לכך היא מתחברת עם מינה, הראש. (מובא במאירי; טל תורה).

ורגל של ימין באה עם הראש – מפני חשיבותה (עפ"י רש"י מנחות י.). או מפני שהבהמה כשעוקרת ראשה כדי לילך, פושטת תחילה רגל ימין והרי שני אברים אלו קשורים זה לזה (עפ"י הירושלמי, מאירי ופני משה).

'הפדר' – תרגם אונקלוס: תרבא. היינו חלב. לדעת הרמב"ן (ויקרא א,ח) אינו שם כללי לחלבים אלא

לחלב הדק הפרוס ומבדיל בין הקרביים. 'פדר' – היפוך אותיות 'פרד', המפריד בין הקרבים העליונים לתחתונים. ואותו חלב ראוי לפורסו ולכסות בו. וכן נהגו חשובי האומות לפרסו על הצלי. וגם אם יהא שם לחלבים כולם (וכן מצוי בלשון חכמים בכ"מ; 'אברים ופדרים' כלומר חלבים), ייקרא כן בעבור שהוא השומן הנפרד מן הבשר. וכן הוא כינויו בפי חכמי הטבע. עד כאן מהרמב"ן ז"ל (וע' ראב"ע שם).

דף כו

'הכא בשבת עסקינן'. יש להוכיח שמותר להטיל גורל בשבת בדומה לגורל שבכאן שאין בו זכיית ממון אלא עבודה, כגון מי יאמר קדיש או יעלה לתורה בשבת. ורק להטיל גורל כדי לזכות במנה לאכילה וכד' – אסור אף בדבר מצוה, כגון לאכילת לחם הפנים (עפ"י מגן אברהם סוס"י שכב. ושם הוכיח מגורל שעושים ביום הכפורים להרבה פוסקים. ובנתיב חיים העיר מדוע לא הוכיח מהפייס שבכל שבתות השנה). ויש מתירים רק בכגון גורל מתוך הספר, ולא בהטלת פתקים שנכתבו אתמול בקלפי (עפ"י שבות יעקב כד, מובא במשנ"ב שם סקכ"ד). בשער הציון (אות כג) פקפק על ראיית המג"א לאסור גורל של חלוקה, כי שמא הטילו גורלות אף ללחם הפנים [רק הוכירו במשנה 'יום טוב' משום ההידוש בסיפא שמנות חולין אסור אף ביו"ט], או שמא כיון שלא הגיע ממנו כזית לכל אחד לא הטילו גורלות על דבר מועט.

עוד יש לשאול על הוכחתו להתיר הגורל לומר קדיש וכד', שמא דוקא כאן מותר שאין שבות במקדש [ודוחק לומר משום שיכולים להטיל הגורל מאתמול – שתלוי הדבר במחלוקת אמוראים בעירובין קג אם בכגון זה שבות התירו. גם י"ל ששבות קלה היא שמותרת לכו"ע אף שאפשר מאתמול. גם י"ל שמשום הרגשת העזרה יש ענין להטיל בכל יום ואין זה נחשב כאפשר מאתמול]. וצ"ל שעיקר הוכחות המג"א מכך שסתמו בגמרא ולא פירשו שההתר בפייס בשבת משום שאין שבות במקדש. וכן מכך שלא פירשו התר גורל בחלוקת לחם הפנים.

(ע"ב) 'בשבת באחד עשר; הוא עצמו בתשעה ושנים בידם שני בזיכי לבונה'. אף על פי שהקטרת הבזיכים היתה לאחר הקטרת אברי התמיד, ואם כן היה יותר ראוי לפייס עליהן בפייס הרביעי של העלאת האברים למזבח – אך לפי שהרבה מיני עבודות מפייסים עליהן בפייס השני, הפיסו עמהן גם על הבזיכים (תוס' הרא"ש).

יש להעיר שלדברי הרמב"ם (תמידין ד, ט) גם עבודות המוספים נכללו בפייס השני, שהזוכה בעבודה מסוימת בתמיד עוסק באותה עבודה בקרבן המוסף, ועל כן אין מן התימא שגם הבזיכים נכללו בפייס זה. אכן בתוס' רא"ש נסתפק בדבר זה, שמא עשו פייס נוסף בשבת בשביל קרבנות המוספים. ולפי סברה זו הקשה מדוע פייסו על הבזיכים עם עבודות התמיד.

'תני ר' חייא, פייס פעמים י"ג פעמים י"ד...' כן דרכו של ר' חייא בכמה ברייתות, בסיכום ההלכות ומניינן; בפסחים מב: מז: ב"ק ד: מכות כב.

'זהתניא י"ז – ההיא דלא כרבי אליעזר בן יעקב אלא כרבי יהודה'. כן היא גרסת רש"י. ומפרש י"ז כהנים – העוסקים בתמיד מתחילתו ועד סופו, בשבת שבתוך החג; י"ג ששינו במשנה (לעיל כה.). ועוד אחד המעלה אברים מן הכבש על המזבח [דלא כראב"י שאותם שהעלו לכבש העלו למזבח, אלא כרבי יהודה], ועוד שני כהנים לשני בזיכים, ועוד אחד לניסוך המים.

שאלות ותשובות לסיכום מסכת יומא

ג. נראה שכל עבודות פרה אדומה הנעשות בזר שהן פסולות (ע' פרה ד,א ולהלן מב.), הור פטור עליהן כיון שעבודות חוץ הן, ואפילו עשאן בפנים (רש"ש; מנחת חינוך שצ,ב. וצדד שעובר בלאו הבא מכלל עשה שהרי נאמר בפרה 'כהן').

כתב בספר החינוך (שצ) שאף בזמן הזה זר שעבד חייב מיתה. וכתב בספר מנחת חינוך שזה דוקא אם נוקטים שקדושת המקדש לא בטלה בחורבנו, אבל לדעת הסוברים בטלה – פטור.

מא. א. למה מפייסים וחוזרים ומפייסים, ואין מפייסים במעמד אחד לכל העבודות?
ב. במה מפייסים, בבגדי קדש או בבגדי חול?

א. למה מפייסים וחוזרים ומפייסים – אמר רבי יוחנן: כדי להרגיש כל העזרה שנאמר אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלקים נהלך ברגש.

ב. רב נחמן אמר: מפייסים בבגדי חול, שאם יפיסו בבגדי קודש חוששים לבעלי זרועות החומסים ועובדים ללא זכייה בגורל. רב ששת אמר: בבגדי קודש, שאם אמרת בחול יש לחוש שמא הזוכים בגורל יעבדו ללא בגדי כהונה אגב חביבות העבודה.

א. הלכה כרב ששת באיסורים (עפ"י רמב"ם, רבנו חננאל).

ב. למאן דאמר אבנט של כהן הדיוט – של כלאים, ולפי דעת הרמב"ם שאסור ללבוש בגדי כהונה של כלאים שלא בשעת עבודה, מודה רב ששת שלא לבשו האבנט בשעת הפיס (ע' בית הלוי ח"א סוס"י ט. וע"ע הר צבי).

ג. יש מי שצדד לומר שהפייס הראשון נעשה בבגדי חול לדברי הכל שאין לחוש שיתרמו את הדשן בלבוש חול, אם משום שאינה חביבה עליהם כל כך, אם משום שאין חיוב מיתה לזר שהרים את הדשן [לרב] (עפ"י דובב משרים ח"ב יז).

דף כה

מב. א. כיצד סדר החלפת הבגדים של הכהנים בבואם לעבוד ובצאתם?

ב. היכן מתבצע הפייס וכיצד?

ג. האם יש ישיבה בעזרה ובלשכות הפתוחות לה?

ד. לשכת הגזית – בקודש היתה או בחול?

א. החזונים (= שמשים) מלבישים את הכהנים מכנסי קודש בעוד בגדי חול עליהם (משום צניעות), לאחר מכן היו פושטים בגדי חול ולא היו מניחים עליהם אלא מכנסים בלבד, ואז לובשים שאר בגדי כהונה (ומכנסי בד ילבש על בשרו – מכנסים קודמים לכל שאר בגדי כהונה).

לרב ששת הסובר שהיו מפייסים בבגדי קדש, אותם כהנים שלא זכו היו פושטים בגדי קדש ולא היו מניחים עליהם אלא מכנסים בלבד, ואחר כך לבשו בגדי חול ופשטו מכנסי קדש.

ב. הפיס נעשה בלשכת הגזית, בחלק המקודש שלה – משום בבית אלקים נהלך ברגש כאמור לעיל.

לא פייסו בעזרה עצמה כי גנאי היה לעמוד בעזרה ללא מצנפת. וריב"ב פירש משום שעמדו בעגולה, וגנאי הוא שאחוריהם אל ההיכל (תוס'). טעם נוסף יש ליתן, אמנם הפייס בקודש אך ראוי לו קצת צניעות לכך קבעוהו בלשכה, וגם לפעמים הם באים לידי מריבה, שעל כן צריך להושיב מפקח על הפייס (עפ"י חדושים ובאורים).

זקן יושב במערב הלשכה, בחצי החול (להורות להם סדר הפיס), והכהנים מקיפים ועומדים במעגל. הממונה בא ונוטל מצנפת מראשו של אחד מהם ויודעים שממנו פיס מתחיל, ומונים כמספר שקבעו מראש (יש אומרים שהממונה לא ידע מהמספר שהסכימו עליו. עפ"י תוס' ישנים ועוד, דלא כפרש"י). הכהן שנסתיימה בו הספירה – זכה.

בספר גבורת ארי כתב על פי דברי המפרש בראש מסכת תמיד שהפייס הראשון נעשה בבית המוקד. ואולם הרמב"ם (תמידין ו,א) כתב בלשכת הגזית. הכהנים הנמשכים אחר הכהן שזכה בפייס, היו אלו העומדים בצד שנמנו ולא בצד הנגדי (עפ"י הירושלמי).

ג. אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד (שבהם בלבד מצינו ישיבה בכתוב).

א. התוס' (בזבחים טז. ד"ה מיושב) צדדו שאיסור ישיבה בעזרה אינו אלא מדרבנן (וע' גם באור זרוע ח"ב רכז). ואילו רש"י (בסנהדרין קא:) כתב שהיא הלכה למשה מסיני. (יש שכתבו לשמוע מהתוס' כאן שהוא איסור תורה. עפ"י הגהות מלא הרועים; אבי עזרי בית הבחירה ז,ו. ואולם המנחת-חינוך (רנדו, ו) כתב להפך. וע"ע: קרית ספר ומשנה למלך בית הבחירה ז,ו; חות יאיר קצב; חדושי רא"ל יט).

ב. עוד צדדו התוס' לומר שאין איסור ישיבה לצורך עבודה, או בשעת אכילה מפני שהקדשים נאכלים כדרך שהמלכים אוכלים, בגדולה. ואין כן דעת הרמב"ם והסמ"ג.

בחדושי רא"ל מאלין (ח"א יט) נקט בדעת הרמב"ם שאין איסור ישיבה בעזרה מצד עצמה אלא גדר הדין הוא לאסור כניסה לעזרה בחנם, וכל שאינו עומד בה אין מקיים דין עמידה לפני ה' ולפיכך הכניסה אסורה. ולפי זה כתב שכל שיש צורך בכניסתו ובישיבתו שם כגון כשאוכל קדשים או בפרישת כהן גדול שבעה ימים, אין בו איסור ישיבה).

ג. ישנה דעה בירושלמי האומרת שאין ישיבה בעזרה אפילו למלכי בית דוד.

משמע בסוגיא שלשכות הבנויות בחול ופתוחות לעזרה שהן קדושות – אסור לישב בתוכן.

כן כתבו התוס' (כאן ולעיל ת:) [ונראה שאיסור ישיבה בלשכות, הכל מודים שאינו מהתורה. מנחת חינוך שסב, ב].

ואילו דעת הרי"ד (והיא כנראה דעת ה"ש מפרשים' בתוס') שלא אסרו אלא בדומה ללשכת הגזית שהיתה בסילקי גדולה והיו מתקבצים בה הכהנים לפייס, ודומה לעזרה. וגם משום שסמוכה למזבח ופתוחה אליו, אבל שאר לשכות, הגם שפתוחות לעזרה – מותר לישב בהן (וע"ע מהרש"א).

ד. לשכת הגזית חציה בנוי בקדש וחציה בחול. ושני פתחים היו לה, אחד בקדש ואחד בחול, ולכן אין כולה קדש ואין כולה חול.

מג. א. מה היה הפייס השני וכמה כהנים זכו בו?

ב. כיצד סדר הולכת אברי העולה להקרבה?

א. הפייס השני – (1 מי שוחט, 2 מי זורק [והוא גם מקבל את הדם], 3 מי מדשן מזבח הפנימי, 4 מי מדשן את המנורה, מי מעלה אברים לכבש – 5 הראש והרגל, 6 שתי הידים, 7 העוקץ (= הזנב, העצה. עפ"י רש"י והערך) והרגל, 8 החזה והגרה, 9 שתי הדפנות 10 הקרבים, 11 הסולת, 12 החביתין (= מנחת כהן גדול הקרבה עם התמיד), 13 והיין – הרי שלשה עשר כהנים.

הסיקו על פי ברייתא דרבי חייא שהיו מפייסים פעם אחת והעולה בו הוא השוחט (רש"י), וכל הכהנים העומדים לימינו נמשכים אחריו כסדר ששנינו, השני לזריקה השלישי לדישון וכו'.

א. הרמב"ם בפירוש המשנה (וכן כתב רבנו עובדיה מברטנורא) כתב שהזוכה בפייס תחילה הוא הזורק, והסמוך לו הוא השוחט. אבל רש"י ותוס' (כו: ד"ה אין; כח. ד"ה ופיסו) סוברים שהשוחט הוא הזוכה בפייס.

ב. יש אומרים ששני כהנים נוספים היו זוכים בפייס זה בהעלאת שני גזירי עצים בין הערבים. והתנא לא מנה אלא את הזוכים בתמיד של שחר (כן מבואר בתוס' כו.).

ויש אומרים (עתו"י תורא"ש וריטב"א) שהכהן שהרים את הדשן וזכה בסידור הגזירים בשחר, הוא זוכה בגזיר-עץ ערבית ואומר לכהן שבימינו זכה עמי לערב בגזיר השני.

כפי המבואר להלן, בשבת ובחג זכו בפייס זה כהנים נוספים להקטרת בזיכי לבונה ולניסוך המים (ולא הפיסו עליו בפני עצמו, כמו שכתבו התוס' כח. ד"ה ופיסו).

י"ב כהנים שזכו בו, מלבד השוחט, היו מקדשים ידיהם ורגליהם מן הכיור קודם עבודתם. בן קטין (כהן גדול. רש"י) עשה לו י"ב דדים כדי שיקדשו ידיהם ורגליהם בבת אחת.

בספר גבורת ארי מבואר שהיו הכהנים מקדשים ידים ורגלים קודם הפייסות, מלבד בפייס הראשון (וע' בשו"ת דובב מישרים ח"ב יז בבאר דברי הגמרא לשיטתו).

ב. הראש קרב תחילה, והפדר (= החלב המכסה את המעיין) נתון עליו (את ראשו ואת פדרו. ונאמר שוב ואת הפדר ללמד שנתנו על בית השחיטה ומעלהו, וזהו דרך כבוד של מעלה). והרגל (הימנית) קרבה עמו – מפני שהראש מרובות בו עצמות ואין בו די בשר. [הראש נתון בימינו, והרגל – בשמאלו. תמיד לא].

לאחר הראש והרגל קרבים שאר האברים. ונחלקו תנאים בסדרם: לסתם מתניתין היה קרב דרך עילוי, כל הגדול באברים קודם; שתי הידים, העוקץ והרגל (שמאל), החזה והגרה, ושתי הדפנות.

רבי יוסי הגלילי אומר: דרך עילוי, השמן שמן קודם; החזה והגרה, שתי הדפנות, העוקץ והרגל, שתי הידים [י"ג: 'שתי הידים, העוקץ והרגל. עתו"י, המפרש בתמיד. וכ"ה בכמה כת"י וכצ"ל ברש"י כאן – עפ"י דקדוקי סופרים)].

בן עזאי משום רבי יהושע: דרך הילוכו היה קרב; החזה והגרה, שתי הידים, שתי הדפנות, העוקץ והרגל. רבי יוסי: דרך הפשט; העוקץ והרגל, שתי דפנות, שתי הידים, החזה והגרה. רבי עקיבא: דרך ניתוחו; שתי הידים, החזה והגרה, שתי דפנות, העוקץ והרגל. לבסוף היו קרבים הקרבים, ולאחריהם המנחה והנסכים.

א. סדר זה אמור הן לענין הולכת האברים לכבש, הן לענין העלאתם למזבח והקטרתם (ערש"י וריטב"א).

ב. כסדר הזה מקריבים את אברי האיל והפר (כן מבואר בתוס' כו: ד"ה פר).

ג. הלכה כתנא קמא במשנתנו שכן סתם משנה בתמיד (עפ"י רמב"ם; לקוטי הלכות).

פירוט נוסף לאברים השונים וצורת אחיזתם – בתמיד לא.